

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Polskie orientalia romantyczne

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska nauczycielska Ścieżka - Jednostka organizacyjna Wydział Polonistyki Poziom kształcenia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów ogólnoakademicki Obligatoryjność fakultatywny		Cykl kształcenia 2020/21 Rok realizacji 2021/22 Kod przedmiotu UJ.WPIFPNS.2C.05985.20 Języki wykładowe polski Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak Dyscypliny Literaturoznawstwo Klasyfikacja ISCED 0232 Literatura i językoznawstwo (lingwistyka) Kod USOS WPI/opc./8/I, WPI/opc./8/II	
Koordynator przedmiotu	Renata Gadamska-Serafin		
Prowadzący zajęcia	Renata Gadamska-Serafin		
Okres Semestr 3	Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się zaliczenie Forma prowadzenia i godziny zajęć wykład: 30	Liczba punktów ECTS 3.0	
Okres Semestr 4	Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się egzamin Forma prowadzenia i godziny zajęć wykład: 30	Liczba punktów ECTS 3.0	

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Przekazanie wiedzy na temat procesu kształtowania się zainteresowań orientalistycznych w Polsce u schyłku oświecenia i w epoce romantyzmu oraz europejskiego tła tego zjawiska (orientalizm francuski, niemiecki, angielski etc.).
C2	Zapoznanie studentów z sylwetkami polskich literatów-podróżników na Wschód (Bliski i Daleki) oraz pionierów polskiej orientalistyki, a także z literackimi wizjami Orientu wpisanymi w dzieła romantyczne
C3	Wyposażenie w specjalistyczną wiedzę filologiczną z zakresu literaturoznawstwa (orientalistyka, orientalizm polski)
C4	Wypracowanie kompetencji sprawnego i poprawnego posługiwania się językiem polskim
C5	Przysposobienie do kreatywnego korzystania z tzw. tekstów kultury
C6	Przygotowanie do samodzielnego prowadzenia badań i opracowywania ich wyników w postaci rozpraw naukowych, prezentacji, referatów

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	student zna uwarunkowania kulturowe XIX-wiecznego orientalizmu europejskiego oraz sylwetki prekursorów polskich badań orientalistycznych	FPN_K2_W01, FPN_K2_W02	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin
W2	student zna postulaty i programy romantyczne (europejskie i polskie) mówiące o potrzebie odkrywania Orientu i czerpania stamtąd inspiracji artystycznych	FPN_K2_W01, FPN_K2_W02	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin
W3	student zna nazwiska polskich poetów/pisarzy epoki romantyzmu zafascynowanych Wschodem oraz wizję Orientu wykreowane w ich dziełach (chronologię pojawiania się tych utworów, kontekst biograficzny, odmienności poetyk etc.)	FPN_K2_W01, FPN_K2_W02	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	samodzielnie zanalizować wykreowane przez romantyków wizje Orientu, umieszczając je kompetentnie w kontekście historycznoliterackim, biograficznym i kulturowym	FPN_K2_U02	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin
U2	potrafi przygotować samodzielnie zaliczeniową pracę badawczą na elementarnym poziomie, wykorzystując przekazaną wiedzę (zgodnie z przepisami prawa autorskiego, zasadami redakcji tekstu, regułami sporządzania przypisów i bibliografii)	FPN_K2_U01, FPN_K2_U02, FPN_K2_U04	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin
U3	umie posługiwać się programami komputerowymi i przygotować publikację do druku	FPN_K2_U01	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	dzięki przekazanej wiedzy na temat różnych kultur (i literatur) Wschodu oraz dzięki umiejętnościom komparatystycznym student posiada kompetencje, by podejmować działania (inicjatywy) uświadamiające znaczenie dialogu kultur (Wschód-Zachód)	FPN_K2_K01, FPN_K2_K02, FPN_K2_K03, FPN_K2_K04	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin

Bilans punktów ECTS

Semestr 3

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć	
wykład	30	
analiza badań i sprawozdań	15	
analiza i przygotowanie danych	15	
analiza problemu	15	
studiowanie literatury wskazanej przez prowadzącego zajęcia	15	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90	ECTS 3.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 4

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć	
wykład	30	
zbieranie informacji do zadanej pracy	15	
przeprowadzenie badań literaturowych	15	
przygotowanie prac pisemnych	15	
studiowanie literatury wskazanej przez prowadzącego zajęcia	15	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90	ECTS 3.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu
1.	1. Wprowadzenie: pojęcie orientalizmu (dawniej i dziś, "Orientalizm" E. Saïda). Najdawniejsze kontakty Polaków ze Wschodem i orientalizm staropolski (Turcja, Persja, Ziemia Święta, podróże polskich Tatarów do Arabii etc.). Orientalizm kresowy, rola Żydów, Tatarów, Karaimów i Ormian. Orient w polskiej kulturze materialnej (stroje, tkaniny, zdobnictwo, militaria, architektura itd.), zbiory. Staropolskie turcyki. Mikołaj Radziwiłł (Sierotka) i jego "Peregrynacja do Ziemi Świętej". Orientalizm sarmacki a dzieje bajeczne. Sarmaci i islam (tłumaczenie "Jerozolimy wyzwolonej" Tassa, relacje z Turcją, victoria wiedeńska, Jan III Sobieski jako spadkobierca Gotfryda z Bouillon itd.). Najstarsze polskie tłumaczenia literatury wschodniej. Dorobek leksykograficzny (F. Meniński). 2. Dorobek orientalny literatury polskiego oświecenia – największe osiągnięcia. Zainteresowania orientalistyczne w Polsce w XVIII wieku, znajomość i nauczanie języków orientalnych. Puławy i środowisko ks. A. K. Czartoryskiego ("Słowniczek wyrazów przyjętych do naszej mowy polskiej ze wschodnich języków"), kontakty z orientalistami europejskimi (K. E. Reviczky, W. Jones) oraz zbiory orientaliów. I. Krasicki o literaturze Wschodu ("O rymotwórstwie i rymotwórcach" oraz encyklopedia "Zbiór potrzebniejszych wiadomości..."). Motywy wschodnie w "Bajkach i przypowieściach" oraz "Bajkach nowych". Powieści wschodnie jako imitacja orientalna. Podróżopisarstwo oraz powiastki wschodnie Jana Potockiego ("Podróż do Turcji i Egiptu"; "Podróż przez stepy astrachańskie i na Kaukaz"; "Podróż do Mongolii"). Świat arabski i orientalna struktura w "Manuscrit trouvé à Saragosse". 4. Polskie odkrycie Arabii: „Przebiegłem całą Arabię skalistą i pustą wszędy i wszędy”, czyli orientalne pasje i podróże Emira Tadz al-Fahr (Wacława Rzewuskiego). Synteza orientalizmu kresowego i naukowego. Przyjaźń z J. Hammerem i J. Klaprothem, pismo „Mines d’Orient”. Podróż Rzewuskiego na Bliski Wschód. Dzieła: "Voyage à Palmire ou Tadmor dans le désert", rękopis "Sur les chevaux orientaux", "Melodie arabskie". Ataman Rewucha, Arabowie i Kozacy – kontaminacja dwóch orientalizmów (egzotycznego i kresowego). Legenda „Emira” w literaturze i malarstwie XIX w. (m.in. A. Mickiewicza "Farys"; J. Słowackiego "Duma o Wacławie Rzewuskim", W. Pola "Hetman Złotobrody" etc.). 5. „Renesans orientalny”, czyli romantycy i Orient. Kolonializm i badania archeologiczne: egipska wyprawa Napoleona i Kompania Wschodnioindyjska Brytyjczyków. Towarzystwa orientalistyczne i azjatyckie w Europie. Orientalizm francuski, niemiecki i brytyjski. Europejskie XIX-wieczne przekłady literatury arabskiej, perskiej, tureckiej, indyjskiej. Literatura podróżnicza. 6. Orient w zachodniej myśli, manifestach i dziełach romantycznych (Hamman, Herder, Goethe "Dywan Zachodu i Wschodu", F. Schlegel, Novalis, A. Schopenhauer, Chateaubriand, Lamartine, Hugo, Nerval, Gautier, Delacroix, Byron itd.). Wizje Orientu w romantycznej literaturze Zachodu – próba syntezy. 7. Polscy podróżnicy na Bliski i Daleki Wschód w XIX wieku (m. in. A. Potocki, M. Mann, Działyński, W. Czartoryski, M. Kleczkowski i inni). Polscy archeolodzy i kolekcjonerzy orientaliów (m. in. hr M. Tyszkiewicz, polskie kolekcje paryskie). 8. Najważniejsze ośrodki orientalistyki polskiej w I poł. XIX wieku (Wilno, Kraków, Petersburg, Moskwa, Kazań). Zainteresowania i badania orientalistyczne oraz prace translatorskie w środowisku wileńskim. Rola G. E. Grodka, J. Lelewela. Pionierskie przedsięwzięcia orientalistyczne Wilna (J. Sękowski, M. Bobrowski). Pasje orientalne filomatów (J. Wiernikowski, J. Kowalewski, A. Chodźko). Filomacki przekład Koranu ks. Ignacego Chlewińskiego i I. Domeyki oraz Koran Jana Murzy Tarak Buczańskiego. 9. Orientalne marzenia i studia Ludwika Spitznagla. Poezje i korespondencja (m. in. wiersz "Do Kazimierza Rdułtowskiego, planując z nim podróż na Wschód"). 10. Wątki orientalne w debiutanckich Poezjach Aleksandra Chodźki (poemat "Derar", elegie perskie). Dorobek naukowy i przekładowy wybitnego polskiego iranisty – przyjaciela A. Mickiewicza (relacja podróżnicza "Ghilan", "Specimens of the popular poetry of Persia", "Gramatyka perska", "Drogman turecki", "Théâtre persan; choix de téaziés ou drames", przekład: "Padyszach i czterech derwiszów").	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu
2.	11. Józef Kowalewski, jego badania Mongolii i zbiory orientaliów. Jana Wiernikowskiego przekłady literatury perskiej. 12. Wschód Adama Mickiewicza. Orient w "Słowniku języka Adama Mickiewicza". Wątek turecki: ballada "Renegat". Wiersz stambuchowy "Wschód i Północ". Orientalistyczne owoce pobytu Mickiewicza w Petersburgu. Orientalne lektury (m. in. "Anthologie arabe" Lagrange'a). 13. Orientalna szata "Sonetów krymskich". Śladami Mickiewicza po Krymie. 14. Świat arabski w twórczości Mickiewicza. Przekłady (kasyda "Szanfary", "Almotenabbi") i "Farys". Mahomet w pismach Mickiewiczowskich. 15. Wątki irańskie (zaratusztriańskie) w twórczości Mickiewicza (lektura ksiąg Awesty, wiersz "Aryman i Oromaz"). Dualizm etyczny i psychomachia w twórczości wieszcz. Koncepcja irańskiej genezy Słowian Wawrzyńca Surowieckiego. 16. Wątki indyjskie u Mickiewicza. Europejskie odkrycie Indii (Brytyjska Kompania Wschodnioindyjska, francuska katedra sanskrytu Chézy'ego, myśl Herdera oraz zasługi indologiczne Schleglów, dokonania Jonesa i Colebrooke'a). Polskie zainteresowanie Indiami (J. Lelewela "Starożytne dzieje Indii", W. Majewski, L. Dunin Borkowski etc.). Indie w "Prelekcjach paryskich" Mickiewicza. 17. Juliusza Słowackiego marzenie o Wschodzie. Przyjaźń z L. Spitznaglem i jej wpływ na zainteresowanie poety Orientem. Orientalia w powieściach poetyckich Słowackiego ("Szanfary", "Arab", "Żmija"). "Duma o Wacławie Rzewuskim". 18. "Beniowski" Słowackiego. Maurycy August Beniowski i jego egzotyczne awantury podróżnicze. 19. Podróż Słowackiego na Wschód – jej itinerarium na mapie Bliskiego Wschodu, miejsca i obiekty. Obraz wschodniej podróży w listach i "Raptularzu" poety. Rysunki Słowackiego o tematyce orientalnej. Pokłosie poetyckie podróży (m. in. "Hymn (Smutno mi Boże)", "Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu", "Ojciec zadżumionych", "I porzuciwszy drogę światowych omamień...", "Czyż dla ziemskiego tutaj wojownika...", "Do Teofila Januszkiewicza", "Do Eustachego Januszkiewicza", "List do Aleksandra Hołyńskiego", "Anhelli"). 20. Egipt i piramidy w poezji Słowackiego ("Piramidy", "Na szczycie piramid", "Rozmowa z piramidami", "Pieśń na Nilu").	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1
3.	21. "Genezis z Ducha". Miejsce Wschodu w filozofii (i historiozofii) genezyjskiej Słowackiego. Wątki indyjskie (metempsychoza). 22. "Król-Duch", "Rzeczpospolita" Platona i kwestia Armenii. Prawdopodobne korzenie ormiańskie rodziny Słowackiego („orientalna skroń” Słowackiego we wspomnieniach Norwida, badania antropologiczne szczątków poety w roku 1927, nazwiska Dumanowski/Tumanowski i Januszkowski w metrykach ormiańskich itd.). 23. Dekadencki i frenetyczny Wschód w wizjach poetyckich Zygmunta Krasińskiego ("Agaj Han", "Irydion"). 24. Władysława Wężyka podróż do Egiptu, Ziemi Świętej i Turcji. "Podróże po starożytnym świecie" jako przykład polskiej romantycznej literatury podróżniczej. 25. Wojciech Kazimirski-Biberstein – życie i dorobek (m. in. francuski przekład Koranu oraz "Gulistanu" Saadięgo). 26. Kaukaz jako wrota Orientu. Gruzja, Armenia i Azerbejdżan w polskiej poezji zesłańczej. Motywy orientalne w twórczości polskich kaukazyków. Twórczość Tadeusza Łady-Zabłockiego 27. Kaukaska twórczość Władysława Strzelnickiego ("Szkice Kaukazu", "Mahmudek"). 28. "Szkice Kaukazu" Michała Andrzejkowicza-Butowta. "Orografia Kaukazu" Józefa Chodźki. 29. Polacy w Turcji (Agencja Misji Polskiej na Wschodzie) – gen. J. Bem, Wł. Zamojski, K. Borzęcki, A. Iliński, Michał Czajkowski/ Sadyk Pasza, Ludwika Śniadecka i inni. Rola Adamopola. Twórczość „turecka” Karola Brzozowskiego. 30. Edmund Chojecki i jego podróż na Krym ("Wspomnienia z podróży po Krymie"). Zarządzanie działem egipskim podczas Światowej Wystawy w Paryżu w roku 1867 i spotkanie z Norwidem ("L'Égypte à l'Exposition universelle de 1867").	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu
4.	31. Norwida marzenie o podróży na Wschód. Paryskie inspiracje i źródła orientalistyczne ("Description de l'Egypte", Ecole des langues orientales vivantes etc.). Wpływ W. Wężyka ("Podróże po starożytnym świecie"), M. Kleczkowskiego, A. Potockiego, E. Chojeckiego, hr K. Branickiego, E. Jaksy-Bykowskiego, M. Geniusza i innych podróżników. Troska o spuściznę po Wacławie Rzewuskim. Orientalia we wczesnej twórczości Norwida ("Zwolon" itd.). 32. Norwid i świat arabski: lektura "Rappel à l'intelligent..." Abd el-Kadera. Norwidowa "Noc tysiączna druga" oraz cykl plastyczny "Awantury arabskie" – wpływ "Księgi tysiąca i jednej nocy". Norwid i islam. "Bema pamięci żałobny rapsod", czyli pogrzeb muzułmanina. Arabica i islamica plastyczne (rysunki, "Album Orbis"). 33. Norwid i świat perski: wpływ twórczości Hafiza ("Assunta", "Emil na Gozdawiu" etc.). 34. Wątki chińskie i indyjskie w twórczości Norwida. 35. Orient wczesnochrześcijański (króla Abgar, Edessa itd.) w notatkach poety. Ziemia Święta w "Albumie Orbis". 36. Norwid i starożytny Egipt ("Kleopatra i Cezar", rysunki egipskie). Wpływ Wystawy Światowej z 1867 roku i egipskich doświadczeń E. Chojeckiego. 37. Norwid i Etruskowie. Norwidowska fascynacja tajemniczym wątkiem archeologicznym. 38. Wątki etruskie (i orientalne) u Kraszewskiego. 39. Romantyczne dziedzictwo orientalne – podsumowanie. Filozoficzne, historiozoficzne, estetyczne, psychologiczne i polityczne aspekty orientalizmu romantycznego. Rola Orientu w mitach romantycznych.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, K1

Informacje rozszerzone

Semestr 3

Metody nauczania :

analiza tekstów, wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja, udział w badaniach

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	zaliczenie na ocenę	Warunkiem zaliczenia pierwszego semestru jest obecność na wykładach oraz przedstawienie wstępnej bibliografii pracy zaliczeniowej (o tematyce ustalonej z prowadzącym).

Semestr 4

Metody nauczania :

analiza tekstów, wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja, udział w badaniach

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	zaliczenie na ocenę, esej, egzamin	Warunkiem zaliczenia drugiego semestru jest obecność na wykładach oraz pisemna praca zaliczeniowa (temat wybiera lub proponuje student), która pełni rolę egzaminu pisemnego.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Znajomość literatury polskiej adekwatna do roku studiów i specjalności

Literatura

Obowiązkowa

1. Opracowania ogólne: E. Said, *Orientalizm*, przeł. W. Kalinowski, wstęp Z. Żygulski, Warszawa 1991. Seria „Orientalia romantyczne” wydana przez UJ Kraków (kolejne tomy). J. S. Bystron, *Polacy w Ziemi Świętej, Syrii i Egipcie*, Kraków 1930.
2. Szkice z dziejów polskiej orientalistyki, pod red. S. Strelcyna, Warszawa 1957. Szkice z dziejów polskiej orientalistyki, pod red. J. Reychmana, Warszawa 1966. J. Reychman, *Orient w kulturze polskiego oświecenia*, Wrocław 1964. *Wschód w literaturze polskiej*, pod red. J. Reychmana, Wrocław 1969. W. Mach, *Podróż na Wschód*, „Twórczość” 1949, nr 5, s. 53-68.
3. M. Saleh el-Bondack, *Les orientalistes polonais*, Bejrut 1973. J. Bachórz, *O polskim egzotyzmie romantycznym*, [w:] *Problemy polskiego romantyzmu*, S. II, Wrocław 1974. M. Piwińska, *Wschodnie maskarady*, „Teksty” 1975, nr 3, s. 29-53. J. Toczyński, *Egzotyka i orientalizm*, [w:] *Marynistyka polska*, Poznań 1975.
4. A. Banach, *O potrzebie egzotyzmu*, Kraków 1980. E. Kuźma, *Mit Orientu i kultury Zachodu w literaturze XIX i XX wieku*, Szczecin 1980. S. Tokarski, *Orient i kontrkultury*, Warszawa 1984. E. Kuźma, *Semiologia egzotyki*, [w:] *Miejsca wspólne. Szkice o komunikacji literackiej i artystycznej*, Warszawa 1985. *Egzotyzm w literaturze*, pod red. E. Kuźmy, Szczecin 1990.
5. J. Reychmann, *Orientalizm*, [w:] *Słownik literatury polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, wyd. II, Wrocław 1996, s. 364-368. M. Piwińska, *Orientalizm*, [w:] *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. A. Kowalczykowej i J. Bachorza, wyd. II (dodruk), Wrocław 2009, s. 655-660.
6. S. Zieliński, *Mały słownik pionierów polskich kolonialnych i morskich: podróżnicy, odkrywcy, zdobywcy, badacze, eksploratorzy, emigranci - pamiętnikarze, działacze i pisarze migracyjni*, Warszawa 1932. W. Słabczyński, *Polscy podróżnicy i odkrywcy*, Warszawa 1973. W. Słabczyński, T. Słabczyński, *Słownik podróżników polskich*, Warszawa 1992.

Dodatkowa

1. Wybrane pozycje szczegółowe: B. Dopart, *Mickiewiczowski romantyzm przedlistopadowy*, Kraków 1992 [tu o Sonetach krymskich]. W. Kubacki, *Z Mickiewiczem na Krymie*, Warszawa 1977.
2. I. Kalinowska, *Juliusz Słowacki's Oriental Journey: from Irony to Melancholy*, [w:] *Between East and West. Polish and Russian Nineteenth-Century Travel to the Orient*, New York 2004. J. Kleiner, *Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu*, [w:] tegoż, *Dzieje twórczości Juliusza Słowackiego*, t. II: *Od „Balladyny” do „Lilli Wenedy”*, wstęp i oprac. J. Starnawski, Kraków 1999.
3. M. Kuziak, *O „Podróży do Ziemi Świętej z Neapolu” Juliusza Słowackiego. Próba lektury (po)nowoczesnej*, [w:] *Dziedzictwo Odyseusza: podróż, obcość i tożsamość, identyfikacja, przestrzeń*, pod red. M. Cieśli-Korytowskiej, O. Płaszczewskiej, Kraków 2007. J. Ławski, *Aleksandria – Nil – Nieskończoność. Egipt Juliusza Słowackiego*, [w:] *Geografia Słowackiego*, pod red. D. Siwickiej i M. Zielińskiej, Łódź 2012.
4. R. Przybylski, *Podróż Juliusza Słowackiego na Wschód*, Kraków 1982. J. Starnawski, *Kajet geograficzny Słowackiego*, Wrocław 1967. F. Ziejka, *Z Juliuszem Słowackim do Ziemi Świętej*, [w:] *Geografia na przestrzeni wieków: tradycja i współczesność: Profesorowi Antoniemu Jackowskiemu w 80. rocznicę urodzin*, pod red. E. Bilskiej-Wodeckiej, I. Sołjan, Kraków 2015.
5. Szczegółowa bibliografia dotycząca poszczególnych zagadnień, autorów i dzieł będzie podawana podczas kolejnych wykładów. Lista lektur będzie też modyfikowana w zależności od zainteresowań studentów (np. tematyki prac zaliczeniowych) oraz aktualizowana w miarę ukazywania się nowych publikacji.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
FPN_K2_K01	Absolwent jest gotów do stosowania zasad uczciwych praktyk w zakresie tworzenia tekstów naukowych i przestrzegania zasad prawa autorskiego
FPN_K2_K02	Absolwent jest gotów do wykazywania się niezależnym i krytycznym podejściem do funkcjonujących dyskursów i ich uwarunkowań ideologicznych
FPN_K2_K03	Absolwent jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk; budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu kształcenia, dialogowego rozwiązywania konfliktów i tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią; promowania szeroko rozumianej kultury humanistycznej; współpracy w podejmowaniu działalności na rzecz środowiska społecznego
FPN_K2_K04	Absolwent jest gotów do poprawnego posługiwania się językiem ojczystym z zachowaniem troski o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów oraz o ochronę polskiego dziedzictwa językowo-kulturowego; promowania odpowiedzialności w świecie mediów cyfrowych
FPN_K2_U01	Absolwent potrafi samodzielnie tworzyć teksty specjalistyczne spełniające standardy rozpraw naukowych w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa
FPN_K2_U02	Absolwent potrafi z wykorzystaniem specjalistycznego języka dyskursów literaturoznawczych i językoznawczych, zachowując zasady poprawności językowej, przeprowadzić wnikliwą i wielostronną ustną i pisemną analizę i interpretację złożonych tekstów literackich z różnych epok oraz zjawisk z zakresu językoznawstwa
FPN_K2_U04	Absolwent potrafi określić wartość i przydatność stylistyczną środków językowych i czynić użytek z różnego typu słowników, baz danych; umie ocenić poprawność językową tekstów pisanych i mówionych na poziomie normy wzorcowej i użytkowej; używać argumentów, form i konstrukcji językowych ze świadomością ich efektu retorycznego i perswazyjnego oraz komunikacyjnej skuteczności
FPN_K2_W01	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu literaturoznawstwa w perspektywie synchronicznej i diachronicznej oraz teorii literatury, w tym w kontekście literatury i kultury europejskiej
FPN_K2_W02	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane fakty z procesu historycznoliterackiego w obrębie literatury polskiej